

UÇUŞ VE DALIŞ HİZMETLERİ VE TAZMİNATLARDA İSTİSNA UYGULAMASINDA YENİ DÜZENLEME YAPILDI.

A. GİRİŞ

15.03.2019 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 306 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğiyle; 7161 ve 7162 sayılı Kanunlarla uçuş ve dalış hizmetleri ile tazminat ödemelerinde istisna konusunda açıklamalar yapılmıştır. Bu sirkülerimizde de anılan Genel Tebliğ ile; 193 sayılı GVK’nın; 23 Ücretlerde İstisna, 25 Tazminat ve Yardımlarda İstisna, 29 Teşvik İkramiye ve Mükafatlarda İstisna ve Geçici 89 maddeyle daha önce karşılıklı sonlandırma ve ikale sözleşmeleri kapsamında ödenen geliri vergisi tevkifatının iadesi konularına değinilmiştir.

B. UÇUŞ VE DALIŞ HİZMETLERİNDE İSTİSNA

193 sayılı Kanunun 23. maddesinin birinci fıkrasının (17) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile 01.02.2019 tarihinden itibaren kamu kurum ve kuruluşları hariç Türk Hava Kurumu veya kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen;

a) Hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlara,

b) Uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış kabin memurlarına, (hostesler)

nakden veya hesaben ödenen aylık ücretlerinin gerçek safi değerinin %70’i gelir vergisinden istisna edilmiştir. Anılan personelin elde ettikleri gelirin sadece %30’u gelir vergisine tabi tutulacaktır.

Türk Hava Kurumu veya kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde görevli olmakla birlikte yukarıda belirtilen görevliler dışındaki diğer personel, yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış veya uçak içinde hizmet veriyor olsa da bu istisnadan yararlanamayacaktır.

193 sayılı Kanunun 61. maddesinde ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olarak tanımlanmış ve ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının onun mahiyetini değiştirmeyeceği belirtilmiştir. Dolayısıyla, pilot ve kabin memurlarına, bu hizmetlerine ilişkin olarak ödenen aylık ücret, mesai, prim, ikramiye, gider karşılığı ve sair adlarla yapılan tüm ödemeler ve sağlanan menfaatler de ücret kapsamında değerlendirilecektir.

Ücretin gerçek safi değeri; işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından, 193 sayılı Kanunun 63. maddesinde sayılan sigorta primi, şahıs/hayat sigortası primi ve sendika aidatları gibi indirimler ile 31. maddesinde yer alan engellilik indirimi düşüldükten sonra kalan miktardır. Bu hesaplama yapılırken, 193 sayılı Kanunun 23 ilâ 29. maddelerine göre istisna kapsamında olan ve bordroda gösterilen diğer ücret ve benzeri ödemelerin ise ilgili hükümlerine göre vergiden istisna edileceği tabiidir.

İstisna tutarı gelirin safi değeri üzerinden hesaplanacağından istisna tutar gelir vergisi matrahına ulaşılmadan önceki brüt ücret tutarından değil de; Gelir Vergisi Kanununa göre brüt ücretten yapılan indirimler düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden hesaplanacaktır. Diğer bir ifadeyle istisna tutar yukarıda sayılan kişilerin ücretlerine ilişkin gelir vergisi matrahından hesaplanacaktır.

193 sayılı Kanunun 29. maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yapılan düzenlemeye göre, subay, astsubay, erbaş ve erlere ve ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere, uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen tazminatlar, gündelikler, ikramiyeler ve zamlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren personele fiilen uçuş hizmetleri ve kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde denizaltına dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemelere ilişkin istisna uygulaması önceden olduğu şekilde devam etmektedir.

C. TAZMİNAT ÖDEMELERİNDE İSTİSNA UYGULAMASI VE 27.03.2018 TARİHİNDEN ÖNCE YAPILAN TAZMİNAT ÖDEMELERİNDE İADE

7162 sayılı Kanunun 2. maddesi ile 193 sayılı Kanunun 25. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik ile hizmet erbabına ölüm, engellilik ve hastalık gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlara uygulanan gelir vergisi istisnası aynen korunmuş, gelir vergisinden istisna edilen işsizlik nedeniyle verilen tazminatlar ile işe başlatmama tazminatlarının hangi tazminatlar olduğuna açıklık getirilmiştir.

193 sayılı Kanunun 25. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine göre hizmet erbabına;

- a) Ölüm, engellilik ve hastalık gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlar,
 - b) 4447 sayılı Kanun uyarınca ödenen işsizlik ödeneği,
 - c) 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre ödenen işe başlatmama tazminatları,
- gelir vergisinden istisnadır.

4447 sayılı Kanun uyarınca sigortalı işsizlere Kanunda belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için yine Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan işsizlik ödeneği ödemeleri ile 4857 sayılı Kanunun 21. maddesine göre, işverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işçinin başvurusu üzerine işverenin bir ay içinde işe başlatmadığı durumda, işçiye, en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen tazminat istisna kapsamındadır.

4857 sayılı Kanunun 21. maddesine göre, arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların, işçinin işe başlatılmaması konusunda anlaşmaları halinde, iş sözleşmesi feshedilen hizmet erbabına en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen işe başlatmama tazminatları da istisna kapsamındadır.

Karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar ise 193 sayılı Kanunun 25. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde düzenlenen istisna kapsamında olmayıp, aynı maddenin birinci fıkrasının 27.3.2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe giren 7103 sayılı Kanunla değişik (7) numaralı bendi kapsamında değerlendirilecektir.

27.03.2018 tarihinden sonra ödenecek tazminatlarda uygulanacak vergilendirme 303 seri No.lu GVK Genel Tebliğinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. 27.03.2017 tarihinden önce ödenen tazminatlar için 7162 sayılı Kanun ile GVK'ya geçici 89. madde eklenmiş olup anılan madde kapsamında bu tarihten önce ödenmiş tazminatlara ilişkin gelir vergisi stopajının iadesi öngörülmüştür.

Buna göre; 27.3.2018 tarihinden önce karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları, bonus ödemesi, hizmet ödülü, prim ve ek ödeme gibi çeşitli adlar altında ödenen ek tazminatlar üzerinden kesilen gelir vergisi, hizmet erbabının düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları üzerine red ve iade edilecektir.

Tarha yetkili vergi dairesi, işverenin muhtasar beyanname yönünden mükellefi olduğu vergi dairesi olup, şubeleri nedeniyle ayrı vergi dairelerinin mükellefi olan işyerlerinde, ilgili şubenin mükellefi olduğu yer vergi dairesidir. İade için 306 seri No.lu Tebliğ ekindeki dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi gerekmektedir.

Madde hükmünden yararlanılabilmesi için bir önceki paragrafta belirtilen ödemelerin 27.3.2018 tarihinden önce yapılmış olması gerekmektedir. Ayrıca söz konusu ödemeler üzerinden kesilen vergilerin vergi dairesine ödenmiş olması gerektiği tabiidir.

Bilginize sunulur.

Aktif YMM A.Ş.